

Тазкия 187-дарс. Ҳирс, тамагир ва қаноат

19:00 / 04.06.2022 4483

Мусулмон инсон мол-дунёга ҳирс қўймайди ва кишилар қўлидаги бойликка тамагирлик қилмайди. У зарур нарса билан кифояланади ва бориға қаноат қилади.

Тамагирлик арабча «тамаъа» сўзидан олинган бўлиб, бир нарсани қалбдан кучли орзу қилишга айтилади. «Тама қилди» билан «ҳирс қўйди» жумласи бир хил маънони англатади.

Роғиб «Муфрадот»да таманинг таърифида: «Тама нафснинг бир нарсага шаҳват ила боғланишидир», деган (207-бет).

Агар тама Аллоҳ таолонинг раҳматини орзу қилиш маъносида бўлса, яхши ҳисобланади. Бунга Иброҳим алайҳиссаломнинг тамалари мисол бўлади.

Аллоҳ таоло Шуаро сурасида Иброҳим алайҳиссаломнинг тамаларини шундай баён қилади:

نَبِيِّدَلۡمٰوَيۡ تَتَّيۡطۡخِ لِيۡلَ رَفَعَيۡ نَاۡعۡمَطۡ اَيۡدٰلَاو

«Ва менинг хатоимни қиёмат куни мағфират қилишидан умидвор бўлганим (тама қилганим) ҳам Унинг Ўзи» (82-оят).

Аллоҳ таоло Ўзига хавф ва тама билан дуо қиладиганларни мадҳ этган.

Аллоҳ таоло Сажда сурасида марҳамат қилади:

نَوۡقُفۡنُيۡمُۡهَۡ اَنۡ قَزَزۡ اۡمَمَۡوَاۡعَمَطۡوَاۡفَوۡخُۡمُۡهَبَرۡنَوۡعَدَيۡعَجَاۡضَمۡلَاۡنَعۡمُۡبُۡوُنُجۡيۡفَاۡجَتَت

«Ёнбошлари ётар жойдан йироқ бўлур. Роббиларига қўрқув ва умидворлик (тама) ила дуо қилурлар ва ўзларига ризқ қилиб берган нарсаларимиздан нафақа қилурлар» (16-оят).

Аммо тама дунёнинг ўткинчи ҳойи-ҳаваси йўлида бўлса, ёмон нарса ҳисобланади.

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳу: «Билингни, тама фақирликдир. Тама қилмаслик бойликдир», деган.

Али ибн Абу Толиб розияллоҳу анҳу айтади: «Кўпгина ақлларнинг қулаши тамаларнинг чақмоғидандир».

Каъб ва Абдуллоҳ ибн Салом розияллоҳу анҳумо бирга бўлганларида Каъб розияллоҳу анҳу:

«Эй Ибн Салом! Илм арбоблари кимлар?» деб сўради.

«Унга амал қилувчилар», деди.

«Билганларидан кейин уламоларнинг қалбидан илмни кетказган нарса нима?» деди.

«Тамагирлик, нафснинг очкўзлиги ва одамлардан ҳожатини раво қилишларини сўраш», деб жавоб берди.

«Руҳий тарбия» китоби асосида тайёрланди